

İŞÇİ DAYANIŞMASI

Uluslararası İşçi Dayanışması Derneği Bülteni • 15 Eylül 2017 • No: 114

Kurtuluş Elllerinde, Örgütlü Gücünde!

Değişimi gerçekleştirecek olan insanlardır ama bu insanlar sömürü düzeninin sahipleri ve onların liderleri değildir. Tüm dünyayı sırtlayan, sömürülen, ezilen, çıkarları bir olan, kaderleri bir olan işçilerdir değişimi gerçekleştirecek olanlar.

Büyük toplumsal ve siyasal felaketler, bir anda, durup dururken ortaya çıkmaz; tersine, mayalanma süreci dâhil her şey insanların gözü önünde gerçekleşir. Gel gör ki örgütsüz, tarih bilincinden yoksun, kendi küçük dünyasına saplanıp kalan insanlar, gözlerinin önünde olgunlaşan ve gerçekleşen büyük alt-üst oluşu göremezler. Şahit olduğumuz üzere, bir taraftan etraflarındaki her şeyin değişmeye başladığını; savaşlarla, ekonomik ve siyasal krizlerle, doğa felaketleriyle sarsılan dünyanın eski dünya olmadığını, yaşam koşullarının kötüleştiğini, toplumsal çürümenin her alanı sardığını

görür, hisseder ve şikâyet ederler, ama öte taraftan bu gidişat karşısında seyirci ve vurdumduymaz kalır, akıntının içinde yuvarlanırlar. Aynı zamanda, çelişkili bir şekilde, bu gidişatın hemen yarın geride kalacağını, daha iyi bir yaşama kavuşacaklarını düşünür, umut ederler. Şu anda hem Türkiye’de hem de dünyada milyarlarca emekçinin durumu budur.

Umut insanın geleceğe dair yaşam azmidir ve umutsuz yaşanmaz. Lakin umutlarımız gerçeğe dayanmazsa, körleştirici ve yıkıcı olur. Gerçek şu ki, bugün tüm dünyayı pençesine alan ekonomik kriz, savaş,

işsizlik, mülteci dramları, kötü yaşam koşulları ve insanların mutsuzluğu kendiliğinden ortadan kalkmayacak. Tersine, bu sistem değişmezse, yarın bugünden daha da kötü olacak. Çünkü kapitalizm dediğimiz sistem, dünyayı ateşe veren bir karakter yapısına sahip. Bu sistem akıl dışı olduğu için bozuk bir şekilde işliyor: Zenginliği birkaç bin kişinin elinde toplarken, tüm bu zenginliği üreten işçi-emekçileri sefalete, insanlık dışı koşullara sürüklüyor. Ekonomik krizler, savaşlar, toplumsal eşitsizlik ve çürüme, yozlaşma, kadına şiddet bu sistemin yapısından kaynaklanıyor. Sistemin değişmesi, daha doğrusu değiştirilmesi ve yerine bugünkü felaketlere yol açmayacak, sömürünün olmadığı bir toplum konması gerekiyor.

Peki, kim gerçekleştirecek bu değişikliği? Çoğu insan kendisinin bir şey yapamayacağını düşünür; kendisi adına başka birilerinin bir şey yapmasını, taşın altına onların elini sokmasını ister. Bu düşünce “dünyayı ben mi kurtaracağım?” sözlerinde ifadesini bulur. Bu anlayış, bir taraftan güvensizliği, öte taraftan ise bencilliği yansıtır. Sonuçta bu düşüncedeki insanlar kendileri değil, başkaları bedel ödesin istemiş olurlar. Keza kendilerinin bir şey yapamayacağını düşünen insanlar, büyük liderlere umut bağlarlar. Güçlü bir liderin sahneye çıkmasını ve kendilerini kurtuluşa götürmesini beklerler. Kuşkusuz büyük liderler çok önemlidir. Savaşların kazanılmasında, toplumsal krizlerin çözülmesinde, devrimlerin başarıya ulaşmasında yol gösterici liderlerin önemli bir payı vardır. Fakat insanlar olmadan liderler hiçbir şey yapamaz, mucize gerçekleştiremezler. Aslında başarının altında, bizzat o kendilerine güvenmeyen insanların özverisi vardır.

Aynı zamanda hangi liderler, hangi sınıfın liderleri diye de sormak lazım. Sömürücü, iktidar ve düzen sahibi sınıfın liderleri mi, yoksa ezilen, sömürülen, sefalete itilen işçi-emekçilerin liderleri mi? Meselâ yüz yıl önce, Rusya’da işçi liderlerinin yol göstermesiyle işçi sınıfı iktidarı ele geçirdi; işçi iktidarı savaşa, yıkıma ve sömürüye son verdi. 1930’larda ise, aldatılan İtalyan ve Alman emekçileri kurtarıcı gördükleri Mussolini ve Hitler’in arkasından gittiler. Sermaye sınıfına hizmet eden bu faşist liderler, dünyayı kana buladılar ve emekçileri felakete sürüklediler.

Dünyamız kaotik ve çalkantılı bir süreçten geçerken, ortaya, kurtarıcı olduğu söylenen yeni liderler çıkıyor. Kapitalist sömürünün, yani insanlığı çıkmazlığa iten düzenin temsilcisi olan bu liderler; medya tarafından güçlü ve kurtarıcı kimseler olarak sunuluyor. Meselâ yandaş medya, AKP ve Erdoğan olmazsa Türkiye’nin dağılacığını propaganda ediyor, bu düşünceyi besliyor. Toplumun ve emekçilerin bir kesimi, sorunların yalnızca Erdoğan

tarafından çözülebileceğine inanıyor. Geçtiğimiz haftalarda Gebze’de, kentsel dönüşüm kapsamında evi yıkılan bir dedenin şu sözleri dikkat çekici: “Hani o kimsesizlerin kimsesiydi, nerde şimdi? Görmüyor mu ne halde olduğumuzu, duymuyor mu sesimizi? Duysa gelirdi, o bilse bunları yaptırmazdı.” Oysa Erdoğan hiçbir zaman kimsesizlerin kimsesi olmadı, tersine, o daima sermaye sınıfının kimsesi oldu. Şu sözleri, 12 Temmuzda patronlara konuşan Erdoğan sarf etti: “Şimdi grev tehdidi olan yere biz OHAL’den istifadeyle anında müdahale ediyoruz. Diyoruz ki hayır, burada greve müsaade etmiyoruz, çünkü iş dünyamızı sarsamazsınız.”

Görmek isteyen göz, anlamak isteyen akıl için başka söze gerek var mı? AKP iktidara geldiğinden beri işçi sınıfının hakları alabildiğine geriledi. Bir yılda iş kazalarında ve iş cinayetlerinde ölen işçi sayısının iki bine yaklaşması, ama AKP’nin kılını kıpırdatmaması ya da OHAL düzeni altında peş peşe işçi grevlerini yasaklaması çok şey anlatmıyor mu? Geri kalan tüm sorunları, siz buraya ekleyin... Bir taraftan işçilerin haklarını yok eden ve kölece çalışma koşullarını dayatan AKP, öte taraftan kindar ve kutuplaştırıcı bir siyaset izleyerek emekçileri bölüyor. Şanlı Selçuklu, Osmanlı, “büyüyen Türkiye” diye-

rek ve efsaneler yaratarak zalim sömürü düzeninin üzerini örtüyor. Bölünen, parçalanan, sınıf çıkarlarını unutan ve çaresiz kalan işçi-emekçilerin bir bölümü kurtarıcı diye Erdoğan’a sarılırken, öteki bölümü de umutsuzca beklemeyi seçiyor.

Oysa sömürü düzenine hizmet eden liderler, işçilerin sorunlarını çözemezler. Dünyamızda biriken tüm sorunların çözüm yolu, sistemi deşirmekten geçiyor. Hiçbir şey durup dururken, iyiye ve güzele doğru değişmeyecek. Evet, değişimi gerçekleştirecek olan insanlardır ama bu insanlar sömürü düzeninin sahipleri ve onların liderleri değildir. Tüm dünyayı sırtlayan, sömürülen, ezilen, çıkarları bir olan, kaderleri bir olan işçilerdir değişimi gerçekleştirecek olanlar. Evet, insanlar tek tek bir şey yapamazlar, doğru. Lakin bir sınıf olarak düşünen, bilinçli ve örgütlü hareket eden işçi sınıfı çok şey yapabilir.

Oturup beklemek yerine, iktidarın kutuplaştırıcı ve kindarlaştırıcı siyasetine alet olmak yerine, sahte liderlerden medet ummak yerine; dünyadaki değişimi görmeyip tepkiselleşmek, hırçınlaşmak, milliyetçiliğe sarılmak yerine, işsizliğin ve ev kiralalarının suçunu Suriyelilere yüklemek yerine, yoksulluktan bıkip cinnet geçirmek yerine gerçeği gör, örgütlen ve mücadele et! Evet, **ya işçi sınıfı dünyayı değiştirecek ya da tüm insanlık kapitalist sistemin yol açtığı felaketin sonuçlarına katlanacak!** Kurtuluş ellerimizde, örgütlü gücümüzde! ■

Dünyamız kaotik ve çalkantılı bir süreçten geçerken, ortaya, kurtarıcı olduğu söylenen yeni liderler çıkıyor. Kapitalist sömürünün, yani insanlığı çıkmazlığa iten düzenin temsilcisi olan bu liderler; medya tarafından güçlü ve kurtarıcı kimseler olarak sunuluyor.

HüküMESS Grev Hakkını Nasıl Gasp Etti!

■ Plastikçiler Sanayi Sitesinden bir işçi

Merhaba işçi kardeşlerim. Hepinizi yürek dolusu muhabbetle selamlıyorum. Ben şu anda petrokimya sektöründe çalışan, daha öncelerde de metal işçiliği yapmış ve grev hakkı yasaklanmış bir işçi kardeşinizim.

Metal işkolunda 2015'teki toplu sözleşme görüşmelerinde patron sendikası MESS ile yapılan tüm oturumlarda ve ara bulucu vasıtasıyla anlaşma sağlanamayınca, Birleşik Metal-İş Sendikası grev kararı almıştı. O dönem ben de Gebze'de Birleşik Metal-İş Sendikasının örgütlü olduğum bir fabrikada çalışıyordum. İşverenler sendikanın bu kararına karşı grev oylaması istedi. Grev oylaması, işçiler grev kararı aldıktan sonra o grevin engellenmesi için başvurulan bir karşı hamleydi fakat metal işkolundaki 9 işyerinde grev oylamalarında işçiler olarak greve evet dedik.

Üstelik grev oylamaları işyerlerinde sadece bir vardiyanın bulunduğu öğle arasında yapıldı. Bu saatlerde işyerinde olmayan 16.00-24.00 ve 24.00-08.00 vardiyasında çalışan işçiler, kendi olanaklarıyla grev oylaması saatinde işyerinde bulunup iradelerini ortaya koymuşlardı. İşçiler grev haklarına sahip çıkmıştı. Hak arama kararlı olduklarını oylarıyla sandıkta göstermişlerdi. Bu iradeye saygı duyulması gerekirken, işveren ne grev hakkına ne işçinin iradesine saygı gösterdi. Grevleri yasaklatmak için bir kez daha harekete geçti. MESS, Kocaeli Sanayi Odası eliyle hükümete başvurarak metal işkolunda grevlerin yasaklanmasını istedi. Çünkü metal sektöründe greve çıkacak işyerlerinin 18'i Kocaeli bölgesinde bulunuyor, bu 18 işyerinde 7000'i aşkın işçi çalışıyordu. Patronların bu imdat çağrısına cevap tabii ki çok gecikmedi. Bakanlar Kurulu, metal işkolunda 15 bin işçinin çıktığı grevi "milli güvenlik" gerekçesiyle "erteledi". Yani bir grev daha erteleme adı altında yasaklandı

Aslında grevin önemli bir mücadele aracı olduğunu iyi bilen hükümet ve patronlar, işçilerin bu hak arama aracını daha baştan işlemez hale getirmek istedikleri için, yasalarla grevleri, "kanuni grev" ve "kanun dışı grev" biçiminde ikiye ayırmışlardı. "Kanuni grev", toplu iş sözleşmesi

sırasında çıkan uyuşmazlıklarda uygulanabiliyor. Yani bu durumda, işyerinde sendika olacak, sendika ile işveren arasında toplu iş sözleşmesi görüşmeleri başlayacak ve yalnızca bu görüşmeler tıkandığında greve gidilecek. Ohoo, ölme eşeğim yaz gelsin! Böylece toplu sözleşme süreci tikanana kadar işçilere "asla grev yapamazsınız" deniyor. Sendikasız çalışan milyonlarca işçinin toplu sözleşme yapma olanağı olmadığı için, bu milyonlarca işçi toplu sözleşme kapsamına giren bir grev yapamıyor. Çok açık ki böyle düzenlemelerle patronlar karşısında işçilerin kolu kanadı kırılmak isteniyor.

Bununla da yetinmeyen patronlar ve AKP hükümeti grev hakkımızı fütursuzca elimizden alıyor. Eylül ayı ile beraber metal işçileri bir kez daha MESS ile sözleşmeye oturmaya hazırlanıyor. Tarafsız olması gereken hükümet açık ki MESS ile kol kola verip işçilerin meşru mücadelesini yine baltalayacak. Öyleyse bu ortaklığa HüküMESS demek daha doğru değil mi? Grev, işçilerin önemli bir mücadele aracıysa, işçilerin elinden bu mücadele aracını almak demek; işçiler tüm haksızlıklara boyun eğsinler ve patronlara seslerini çıkartmasınlar demek değil midir? Bu asla kabul edilemez, grev demokratik bir hak ve sınırsız olmalıdır.

Ekonomik krizin derinleştiği ve ağır çalışma koşullarının yaygınlaştığı günümüzde, bu saldırıya hiçbir işçi seyirci kalmamalıdır. Bu noktada tabii ki sendikalara büyük bir görev düşüyor. Başta sendikalı işçiler olmak üzere tüm işçiler sendikal örgütlenmenin önündeki engellerin kaldırılması ve sınırsız grev hakkı için mücadele vermeliyizdir. "OHAL'den istifade ederek grevlere anında müdahale ediyoruz. Çünkü bu ülkede OHAL var. İşçiler öyle, çalışma koşullarımız kötü, vay efendim ücretimiz düşük, diyerek greve mreve çıkamaz. Biz her zaman güçlüden, ezenden yanayız, öyle grevle ıvır zıvırla falan uğraştırmayın bizi" diyenlere, biz işçi sınıfı birleşerek gereken cevabı vermeliyiz. Çünkü grev hakkını elde etmek ne tek başına metal, kâğıt, ne de cam işçisinin sorunudur. Grev hakkının özgürce kullanılamaması hepimizin ortak sorunudur. ■

Çukurova'nın Saya İşçileri

■ Mersin'den bir işçi

Ele kol kola geçmiş iki sanayi şehri Adana ve Mersin. Çukurova'nın bereketli topraklarında bereketsiz sofralar kurduran patronların sömürü alanı aynı zamanda. Ucuz işçiliğin alıp başını gittiği bu topraklarda, hele bir de savaştan canını kurtarıp sığınan göçmen bir işçiyse ney halinize. Kursağınıza girecek bir lokma için saatlerce çalışmak zorundasınızdır. Adana'nın bu sıcaklığında, izbe atölyelerde, yerin altında, havalandırmanın olmadığı koşullarda çalışmak işin cabası. Bu atölyelerde Arap, Kürt, Türk, Suriyeli göçmen işçiler hep birlikte çalışıyorlar.

Adana'nın eski yerleşim yerlerinden biri olan Büyük Saat ve civarı filmlere, belgesellere konu olmuş, turistlerin gelip ziyaret ettikleri bir yerdir. Hemen arka sokakları ise bambaşka bir dünyadır. İşte bu dünya Arap, Kürt, Türk, Suriyeli göçmen işçilerin yaşadığı, çalıştığı yerleri oluşturuyor. Ayakkabı atölyelerinin işlediği bu daracık sokaklarda önce haklarını arayan işçilerin sesi yükseldi. Karın tokluğuna 15-16 hatta "gönüllü" olarak 20 saat çalışan saya (ayakkabının üst kısmı) işçilerinin parça başı aldıkları ücret bu kadar çalışma saatine rağmen asgari ücrete tekabül ediyor. OHAL'in olduğu bu dönemde Arap, Kürt, Türk, Suriyeli göçmen ayrımı yapmadan işçiler bir araya gelip yasaklara karşı iş bırakarak yüzde 25 zam talebinde bulundular. Eylülün ilk haftasında gerçekleşen iki günlük iş bırakma eyleminin ardından patronlar zam talebinin yüzde 13'ünü hemen, yüzde 12'sini de Aralık ayında vermek koşuluyla kabul etmek zorunda kaldı.

Suriye'deki iç savaştan canını kurtarmak için Türkiye'ye sığınan milyonlarca göçmen işçi var. Bu işçiler patronlar tarafından en düşük ücretlere çalıştırılıyorlar. Bu da yetmezmiş gibi aslında sınıf kardeşi olan ama milliyetçilikle zehirlenmiş Türkiyeli işçilerin de ayrımcı davranışlarına maruz kalıyorlar.

Bir süre önce İzmir, Sakarya, Mersin gibi şehirlerde "Suriyeli işçi istemiyoruz" diyerek bir araya toplanan gruplar, Suriyeli işçilere yönelik, şiddet de içeren eylemler yaptılar. Oysa işçiler Türk, Kürt, Suriyeli işçi demeden birlikte mücadele etmek zorundadırlar. Çünkü aynı sokaklarda yaşayıp, aynı atölyelerde çalışıyor ve aynı açlığa mahkûm ediliyoruz. Milliyetçilik biz işçileri bölmekten başka bir işe yaramaz. Bu bölünme patronların işine gelir çünkü birleşen işçiler daha güçlü olurlar. Bu birleşmeden korkan patronlar sınıfı milliyetçiliği körükler. Ama saya işçilerinin iki günlük iş bırakma eylemi gösteriyor ki birlik olursak patronlar değil biz kazanırız.

Bunu çok güzel ifade eden Suriyeli Ömer Şeref'e kulak verelim: "Suriye'den geldiğimizden beri bize bakış açısı genellikle kötü. Dışlanıyoruz ve horlanıyoruz. Biz de sayada emek vererek ekmek parası kazanmaya çalışıyoruz. Sömürülüyoruz. Suriyeli olduğumuz için biz daha fazla sömürülüyorduk. Fakat genel olarak sayalar ucuza diktiriliyordu. Sorunlarımız diğer sayacılarla ortak. Çözüm de ortak hareket etmektir. Bunu başardık. Sayacılık yapan diğer Suriyeli arkadaşlarımız da zam aldığı için mutlu fakat birlik olduğumuz ve dışlanmadığımız için

daha mutlular. Eylemde kimse farklılıklarını görmedi. Herkes sayacı oldu, işçi oldu, kardeş oldu ve kazandı." [Adana Demokrat Haber]

Ömer Şeref'in de dediği gibi birlik olur ve Suriyeli işçileri dışlamazsak bizler de daha mutlu olacağız. Saya işçilerinin eylemi gösteriyor ki işçiler dil, din, ırk ayrımı gözetmeksizin bir araya geldiğinde patronların karşısında daha güçlü olabilmektedir. Özellikle işçi eylemlerinin bu kadar az olduğu ve yalıtık kaldığı bu dönemlerde işçilerin dayanışması çok büyük önem taşıyor. Çalıştığımız ve bulunduğumuz her yerde işçilerin dayanışmasını ve birlik olmasını sağlamak için elimizden gelen her şeyi yapmalıyız. ■

Çok Tükettiğimiz İçin mi Yoksuluz?

■ Ankara'dan bir kadın işçi

Gecenlerde arkadaşlarla sohbet ederken konu yine döndü dolaştı hayat pahalılığına geldi. Arkadaşlar bir bir dertlerinden bahsettiler:

-Hayat çok pahalı.

-Maaş aldığım gün uçup gidiyor.

-Ben maaşı görmüyorum bile, bir bankaya yatırıyor oradan diğer bankaya gidiyor.

-Yetişmiyor bir türlü, her şey üst üste geliyor.

-Pahalı arkadaş, her şey çok pahalı!

Derken bir tanesi konuya farklı bir yorum getirdi;

-Çok masraf var kardeşim. Eskiden böyle miydi? Evde herkesin cep telefonu var, her evde bir araba var, markete giren sepeti doldurmadan çıkmıyor, gerekli gereksiz ne bulsa alıyor... Eee, yetişmiyor tabii!

Bu yoruma hak veren de oldu, tepki gösteren de. O zaman fark ettim ki bazı işçi arkadaşlar yoksulluğumuzun nedenini çok harcamamıza bağlıyor. Çünkü aynı sohbete başka yerlerde de şahit olmuştum.

Patronlar sınıfı, algı yaratma mekanizmalarına, medyaya öylesine hâkim ki adeta aklımızla oynuyor. Medyanın onlara verdiği insanları kolayca kandırma gücüyle işçilerin yanlış doğru, yalanı gerçek sanmalarını sağlıyorlar. Hayatımızda olan biten her şeyi patronlar sınıfının işine geldiği gibi yorumlar hale geliyoruz.

Dönelim yukarıdaki sohbete, düşünelim bir, gerçekten son arkadaşın söylediği gibi haddinden fazla tükettiğimiz için mi yetiştiremiyoruz? Peki, haddinden fazla tüketimi hangi parayla yapıyoruz? Bu ülkede çalışanların yarısı asgari ücrete çalışıyor. Geri kalanların çoğu da asgari ücretin biraz üstünde bir maaş alıyor. Maaşı biraz arttırmak için ne zaman mesai, nerede ek iş varsa koşuyor işçiler

ama yine de belimizi doğrultamıyoruz. Yani 2 kişi çalışsa eve giren para en fazla 4 bin lira civarında. Türk-İş'in açıkladığı en son yoksulluk sınırı 4 bin 913 lira. Bir harcamaya listesi yapsak içinden çıkamayız şimdi. Bu mektubu okuyan herkes her maaş zamanı yapıyordur o listeyi ve her defasında nasıl da içinden çıkamadığını biliyordur. Yoksulluk sınırının altında yaşarken nasıl ihtiyacımızdan fazlasını alabiliriz ki?

Kaçımız ailemizi yanımıza alıp gönül rahatlığıyla bir tatil yapabiliyoruz? İçimizden tatil yapabilen azınlık o tatliden sonra girdiği ekonomik darboğazı kaç ayda atlatabiliyor? Kaçımızın arabası var? Aramızda arabası olan azınlığın kaç tanesi arabasına benzin, gaz koyup keyfince gezebiliyor? Hangimiz markete, pazara korkmadan gidebiliyoruz? Hangimiz çocuğumuzun istediklerini geçelim, ihtiyacı olanı yeterince alabiliyoruz?

Bir taraftan teknoloji ilerliyor, makineleşme artıyor. Yani yiyecekten, giyeceğe, elektronikten haberleşmeye her şey çok daha kolay ve bu nedenle de ucuz üretilebiliyor. Fakat işçi ücretlerinin alım gücü artmıyor aksine her geçen yıl geriliyor. Teknoloji, bilim bunca ilerlemişken cep telefonu ya da internet gibi imkânlar biz işçiler için neden aşırı tüketim oluyor? Geçmişe göre ihtiyaçların çeşitlendiği doğru olsa da bu ihtiyaçları yine patronlar sınıfı belirlemiyor mu? İnsanların ihtiyacı için değil de kâr etmek için üretim yapmalarından dolayı insanları tüketime teşvik etmiyorlar mı? Satışları arttırmak için reklamları onlar yapmıyor mu? Bizi yeniden satın almaya zorlamak için sattıkları her şeyi kısa sürede eskiyecek şekilde dayanıksız ve kalitesiz üretmiyorlar mı? Patronlar sınıfının lüks tüketimini hesaba kattığımızda şunu sormaya hakkımız var: Neden para onların yatırımlar yapmasına, lüks tüketimine, har vurup harman savurmasına yetiyor da biz işçilerin geçinmesine bile yetmiyor?

Dostlar, bu dünyadaki nimetler biz işçilerin ellerinin emeği sayesinde can buluyor. Ürettiğimiz her şeyi de anamızın ak sütü kadar hak ediyoruz. Fakat tepemizdeki kan emici bezirgânlar el koyduğu için ürettiklerimizden sadece hayatta kalmamızı sağlayacak kadarına ulaşabiliyoruz.

Nâzım Usta'nın da dediği gibi, "yalanla besliyorlar bizi!" "Hâlbuki açız, etle ekmele beslenmeye muhtacız." Yoksulluğumuzun sebebi nasıl çok tüketmemiz olabilir? Yeterince, gönlünce tüketen insanlara yoksul denir mi? Evet bunu yapan insanlar var fakat onlar bizim sınıfımızdan değil. Onlar bizim üzerimizden kazandıklarıyla zenginlik içinde her istediklerini tüketen patronlar sınıfı.

Artık patronlar sınıfının yalanlarına kanmayalım. Bir de bu zehirli yalanları kendi aramızda gerçekmiş gibi yaymayalım. Kendi sınıfımızın, kendi hayatımızın gerçeklerine bakalım. Doğruyu-yanlış kendi sınıfımızın yaşadıklarında arayalım. TV'de, gazetede, okulda, fabrikada, duvarda, afişte, billboardda, kürsüde, kışlada nerede patronlar sınıfından bir kişi konuşursa söylediklerini sorgulayalım. Unutmayalım: Ayıdan post patrondan dost olmaz! ■

Yaşamımızı Zorlaştıran Suriyeliler mi?

■ Esenyurt'tan bir metal işçisi

Ortadoğu'da süren emperyalist savaş ve ekonomik krize bağlı olarak milyonlarca insan yurtlarını terk edip büyük umutlarla, güzel bir gelecek umuduyla dillerini hiç bilmedikleri, kendilerine tamamen yabancı olan ülkelere göç ettiler. Suriye'de yaşanan savaş nedeniyle de milyonlarca insan dünyanın birçok bölgesine göç etmek zorunda kaldı. Bugün Türkiye de 3,5 milyondan fazla Suriyeli göçmen bulunuyor.

Sanayi ve finans merkezi olan İstanbul, en çok göçmen ve Suriyelinin yaşadığı il. Esenyurt ve çevresi de Suriyelilerin yoğun olarak yaşadığı yerlerden biri. Suriyelilerin gelişiyle bölgede çok ciddi bir değişim yaşandı. Özellikle aşırı yükselen kiralara çok dikkat çekici. En temel ihtiyaç olan barınma sorunu son derece maliyetli bir hale geldi. Ev sahipleri fırsatçılık yapıp bedellerinin üzerinde ücretle evlerini kiraya verdiler. İnsanların zor durumundan faydalanmak için yaşam alanı olmayan yerler bile bugün göçmenler için barınma yeri haline geldi. Hem de yüksek fiyatlar karşılığında. Normalde bodrum katlar en ucuz yerlerdir, ama bugün bütün bodrum katlarda Suriyeli mülteciler yüksek kiralara ödeyerek yaşıyorlar.

Mülteci olmak iş bulmak açısından da çok büyük bir sorundur. Patronlar için ucuz işgücüsün demektir. Sigorta yok, iş güvencesi yok, ücret desen neredeyse o da yok. Çok düşük ücretle bir iş bulursan çalışabilirsin. En zor ve kötü işlere talip olmak zorundasın ki çalışabilesin. Daha önce çalıştığım metal fabrikasına 50 kadar Suriyeli işçi almışlardı. En zor işler onlara yaptırılıyordu. Sigortaları yoktu. Sık sık iş kazasına maruz kalıyorlardı. Ama sağlık güvenceleri de yoktu. Bir gün müdür, "bizim işyerimiz yasal prosedür ne ise ona göre çalışıyor. Yasal olmayan hiçbir şey yok" demişti. Ben de, "öyle olduğunu düşünmüyorum. Kaçak işçi çalıştırıyorsunuz. Bu arkadaşların neden sigortaları yatırılmıyor? Neden iş kazası geçirdiklerinde sahip çıkılmıyor?" demiştim. Devletin onlara vatandaşlık ya da çalışma belgesi vermesi gerektiğinden bahsetmişti. Milyonlarca mülteci çalışma belgeleri olmadığı için sigortasız, düşük ücretle, güvenceleri olmadan patronlar tarafından sınırsızca sömürülüyor.

Geçtiğimiz günlerde işyerinde çay molasında laf dönüp yine Suriyelilere geldi. Metal sektörü olduğu için işimiz ağır ve yorucu. Özellikle gelen genç işçiler uzun süre kalmıyor. Buna çözüm olarak bir işçi arkadaş şöyle dedi: "Buraya niye Suriyeli almıyorlar? Onlar çalışır-

lar. Çoğu işyerinde Suriyeliler çalışıyor." Şurası açık ki, patronlar için ucuz işgücü olarak görülen mülteciler her geçen gün iş hayatına dâhil edilirken yasaların izin verip vermemesine hiç de bakılmıyor. Yeter ki patronların işleri görülsün, sermayesi büyüsün, kârı artsın, maliyeti düşük olsun.

Diğer tarafta işçiler arasında belirli oranda Suriyelilere karşı olumsuz görüşler de artmakta. İşçilerin çoğunluğu ev sahibi olmadıkları için ev sahiplerinin aç gözlülüğünü görmeyip, kiralarının artmasının sorumlusu olarak Suriyelileri görüyorlar. Sanki kira piyasasını Suriyeliler belirliyor! Kira fiyatları ile ilgili tavan ücret düzenlemesi olsa ve bunun üzerinde kiraya verenlere cezai yaptırım olsa, kira ücretleri ev sahiplerinin insafına bırakılmamış olsa böyle bir şey olur muydu? Tabi ki olmazdı.

Yaşamak için herkes gibi Suriyelilerin de, diğer göç-

menlerin de çalışmaya, para kazanmaya ihtiyacı var. İşçiler sanki Suriyeliler gelmeden önce çok yüksek ücret alıyormuş gibi bugün düşük ücret almalarının sorumlusu olarak onları görüyorlar. Oysa onlar gelmeden önce de aldığımız ücret yaşamımızı sürdürmemize yetmiyordu. Devletin ve patronların uyguladığı ücret politikalarının sorumlusu niye göçmenler olsun ki! İşsizlik arttıkça, patronlar ve onların siyasi temsilcisi olan hükümet yerine göçmenler, Suriyeliler sorumlu tutuluyor.

Kapitalist sistemin ve patronlar sınıfının doymak bilmez kâr hırsı biz işçilerin örgütsüzlüğü durumunda asıl düşmanımızın kim olduğunu görmemizi engeller. Asıl düşmanımız sermayenin çıkarları nedeniyle yaşadığı toprakları terk etmek zorunda kalıp yeni yerlerde yaşama tutunmaya çalışan mülteciler, Suriyeliler değil, sermayenin kendisi ve onların düzeni olan kapitalizmdir. Hangi milletten olursa olsun patronlar sınıfıdır. ■

Dün 12 Eylül, Bugün OHAL Düzeni: Zulüm Sürüyor

1 2 Eylül askeri faşist darbesinin üzerinden 37 yıl geçti. Bugünün genç işçi kuşaklarına “12 Eylül darbesi size ne anlatıyor, darbe neden yapıldı” diye sorular yönelttiğimizde, büyük çoğunluğunun doğru fikirlere sahip olmadığını görürüz. Aslında bu bile 12 Eylül 1980’de yapılan askeri faşist darbenin başarıya ulaştığını ve üzerinden uzun yıllar geçmesine rağmen etkilerinin sürdüğünü gösteriyor. 12 Eylül, işçi kuşakları arasındaki bilinç aktarma kayışlarını kopararak işçilerin tarihsel hafızasını yitirmesine yol açtı. Bu durum geçmişin dersleriyle donanmayan işçilerin, günümüzde yaşanan saldırılara karşı çok daha savunmasız ve tepkisiz olmasını da beraberinde getirdi. Bu nedenle 12 Eylül’ün yıldönümünde öncelikle yaşananları kısaca hatırlayalım.

1980 darbesinden önce işçiler kölece çalışmaya karşı tepkilerini direnişlerle, eylemlerle dile getiriyorlardı. Bu mücadeleler önemli sonuçlar da veriyordu. Meselâ grev hakkı işçilerinin çetin mücadeleleri sonucunda kazanıldı ve anayasal bir hak haline geldi. İşyeri işgalleri, grevler, direnişler, dayanışma eylemleri, kitlesel mitingler, gösteriler günlük yaşamın bir parçası haline gelmişti. Böyle geçen yılların ardından, 1970’lerin sonunda işçi sınıfının mücadelesi gelişip güçlenmiş ve patronları iyice korkutmaya başlamıştı. Ücretler yükselmiş, yılda 6-7 maaşa varan ikramiyeler ve nice ekonomik-sosyal haklar kazanılmıştı.

Üstelik işçiler sadece ekonomik haklar için mücadele etmiyor, siyasal meselelere de kafa yoruyor ve kendi sözlerini söylüyorlardı. Meselâ sosyalistlerin, sendikacıların, öncü işçilerin yargılandığı ve ağır cezalar verildiği Devlet Güvenlik Mahkemeleri (DGM) işçilerin eylemleri sonucunda kapatıldı. Emekçiler sınıfsız, savaşız, sömürsüz bir dünya istiyorlardı.

İşte 12 Eylül askeri faşist darbesi böyle bir ortamda bizzat sermaye sınıfının eliyle yapıldı. Darbenin hedefi işçi sınıfı, onun örgütleri ve yükselen mücadelesiydi. Darbenin ilk icraatı da 36 bin metal işçisinin 74 işyerinde sürmekte olan grevini yasaklamak oldu. MESS patronlarına karşı yapılan grevlerin çadırları sökülürken, sendikaların ve işçi örgütlerinin de kapısına kilit vurulmaya başlandı. Sermaye sınıfı, işçi sınıfını başsız ve kılavuzsuz bırakmak için sa-

yıları yüz binlerle ifade edilen sendikacıları, öncü işçileri ve sosyalistleri faşist darbecilerin işkence tezgâhlarından geçirerek hapishanelere attı. 12 Eylül faşist darbesiyle tepeden tırnağa baskıcı bir rejim kuruldu Demokratik hak ve özgürlükler ortadan kaldırıldı. Anayasa ve yasalar toplumu hareketsiz bırakacak şekilde hazırlandı. İş ve toplu sözleşme yasası değiştirilerek işçi sınıfının kazanılmış hakları büyük ölçüde yok edildi, sendikalaşmanın önüne yasal engeller konuldu.

Ve bugün

O dönemi hatırlatan günlerden geçiyoruz. İşçi sınıfının mücadelesi dün 12 Eylül’de ezilmişti, bugün de OHAL düzeniyle oluşabilecek bir işçi muhalefeti baskı altında tutulmak isteniyor. Dün 12 Eylül’de yapılan zulüm bugün aynı şekilde tekrar ediyor. OHAL, bugüne kadar 4 kez uzatılarak kesintisiz hale getirildi. Darbecilere yönelik başlayan operasyonlar, emekçilere ve muhaliflere yönelerek cadı avına dönüştü.

OHAL döneminde 5 grev ‘milli güvenliği’, ‘genel sağlığı’ veya ‘finansal istikrarı bozucu’ olduğu gerekçeleriyle yasaklandı. Daha önceki açıklamalarında grevi ıvır-zıvır olarak niteleyen Erdoğan, OHAL’i grevleri yasaklamak için kullandıklarını bizzat itiraf etti. Valiler OHAL’in verdiği yetkiye dayanarak sendikaların basın açıklamalarını, toplantılarını, eylemlerini yasakladılar, yasaklıyorlar. İşten atılan işçilerin direniş çadırı dahi kurması OHAL gerekçesiyle engelleniyor. İşçilerin hak arayışlarının önü OHAL düzeniyle birlikte iyice kesildi ve bu durum işyerlerindeki sömürü ve baskı koşullarını pekiştirdi. İşten atmalar kolaylaştı, çalışma koşulları ağırlaştı, iş cinayetleri giderek arttı.

Kardeşler, her işçi bilmelidir, OHAL düzeni patronlar sınıfına hizmet etmektedir. 12 Eylül’ün hesabının sorulmadığı, kayıplarının giderilemediği bir dönemde işçiler, bir de OHAL düzeniyle eziliyorlar. Tarihinde nice destanlar yazan işçi sınıfı, bugün örgütsüz ve dağınık olduğu için hak gasplarına, baskı ve saldırılara karşı koyamıyor. Ama biliyoruz ki bu böyle gitmez, gitmemeli! İşçi sınıfı, 12 Eylül karanlığının hesabını sormalıdır. Ama bunun için de OHAL düzenine örgütlü gücüyle karşı durmalıdır. ■

Sınıf Kimliği Birleştirir: Yaşasın Sınıf Dayanışması!

Hükümetin kutuplaştırıcı siyasetine, OHAL yasaklarına, patronların işten atma saldırılarına rağmen, işçiler ağır çalışma ve kötü yaşam koşullarına karşı mücadele ediyor. Sınıf çıkarları temelinde bir araya gelen işçiler, şunu görüyorlar: Sınıf kimliği birleştirir, düzen partilerinin siyaseti ise ayırıştırır!

12 Eylül'ün yıldönümünde jandarma gözetiminde grev kırıcılığı

Düzce'de bulunan Tekno Maccaferri fabrikasında, grevin 43. gününde, jandarma gözetiminde grev kırıcılığı yapıldı. Fabrikada toplu iş sözleşmesinde anlaşma sağlanamaması üzerine işçiler, 31 Temmuzda greve çıkmıştı. Jandarma, kapının önünde oturarak fabrikadan kamyon ve TIR giriş-çıkışına izin vermeyen işçileri tehdit etti ve zorla kapıdan uzaklaştırdı. Bir işçi jandarma müdahalesi sonucunda yaralandı. 12 Eylül darbesinin yıldönümünde yaşanan bu olay, iktidarın işçi düşmanı yüzünü bir kez daha ortaya koydu.

Grev kırıcılığıyla ilgili bir açıklama yayınlayan Birleşik Metal-İş Sendikası Genel Yönetim Kurulu, 12 Eylül darbesinin OHAL, grev yasakları ve grev kırıcılığıyla devam ettiğini ifade etti. İkinci kez jandarma gözetiminde grev kırıcılığı yapıldığına dikkat çekilen açıklamada, "yasaya aykırı olarak, grevdeki işyerinden yarı mamul ve makine ekipmanları dışarıya çıkarılmak istendi ve grevci işçiler bedenleri ile fabrika kapısında set oldular. Ve darp edildiler. Bu kanunsuzluk fabrikanın önüne gelen yükleme kamyonlarına eşlik eden jandarmanın gözetiminde yapıldı" denildi.

Birleşik Metal-İş Sendikası, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın patronların toplantısında OHAL'i grevi engellemek için kullandıklarını belirttiği sözlerini hatırlattı. Tekno Maccaferri işçileri, bu kanun tanımazlığa ve haksızlığa karşı mücadeleye devam edeceklerini ifade ediyorlar.

DHL Express işçileriyle uluslararası dayanışma

DHL Express'te işçilerin TÜMTİS Sendikası'na üye olmasına tahammül edemeyen patronun 9 işçiyi işten çıkarmasına karşı işçilerin işyeri önünde başlattıkları direniş 2 ayı geride bıraktı.

Direnin 53. günü olan 7 Eylülde, Uluslararası Taşıma İşçileri Federasyonu (ITF), DHL Express işçilerine bir dayanışma ziyareti gerçekleştirdi. Dayanışma ziyaretine çeşitli sendikalardan yönetici ve temsilciler, UPS, DHL Lojistik işçileri ve UID-DER'li işçiler destek verdiler.

Burada konuşma yapan TÜMTİS Genel Başkanı Kenan Öztürk, 53 gündür DHL'nin sendika düşmanı tutumuna karşı kararlı bir mücadele yürüttüklerini ifade etti.

Öztürk'ün ardından işçilere hitap eden ITF Karayolu Taşımacılığı Bölüm Başkanı Noel Coard, Türkiye'deki olayları kendi gözleriyle görmeye geldiklerini, baskı altındaki işçilere destek vermeye devam edeceklerini söyledi.

Eylem boyunca taleplerini sloganlarla dile getiren işçiler, kararlı olduklarını yinelediler.

Ermek'te maden işçileri ödenmeyen ücretleri için iş bıraktı

Karaman'ın Ermenek ilçesinde faaliyet yürüten linyit madeninde çalışan işçiler, 6 aylık ücretlerinin ödenmemesi üzerine 11 Eylülde iş bırakma eylemi gerçekleştirdi. 80 işçinin iş bırakması üzerine özel şirketin yönetimi, 2 aylık ücretlerin aynı gün, kalanının da bir gün sonra ödeneceği sözü verdi. 2 aylık ücretler ödendi ancak geri kalanı ödenmedi. Bunun üzerine işçiler eylemlerine devam etme kararı aldılar.

Yerin altında ağır şartlarda çalışıp geçimlerini sağlayan maden işçileri, aylardır ücret alamadıkları için geçim sıkıntısı yaşadıklarını ifade ediyorlar. Daha önce de alacaklarının ödenmesi talebiyle eylem yapan işçiler, verilen sözlerin tutulmamasına tepki gösteriyorlar. ■

Direnışteki Akkim İşçilerinden Mektup

İstanbul'da Hadımköy'de faaliyet yürüten Akkim adlı fabrikada çalışan işçiler, Petrol-İş Sendikasına üye oldular ve işten çıkartıldılar. İşten atılan işçiler, hakları için direnişe geçtiler. Akkim işçileri, *İşçi Dayanışması*'na gönderdikleri mektupta, haklı mücadele süreçlerini ve direniş içinde kardeşleştiklerini anlatıyorlar. İşçi örgütleri ve ÜİD-DER Akkim işçilerini yalnız bırakmıyor ve işçi dayanışmasını güçlendiriyor. Aşağıda, Akkim işçilerinin mektubu yayınlıyoruz:

Merhaba arkadaşlar, bizler Petrol-İş Sendikasına üye olduğu için işten atılan bir grup işçiyiz. İstanbul Hadımköy'de Akkim Yapı Kimyasalları fabrikasında çok ağır koşullarda çalışıyorduk. Aldığımız ücret de her gün artan hayat pahalılığı karşısında biz işçilere yetmiyordu. Uzun çalışma saatleriyle iş güvencesi olmadan, sağlıksız koşullarda çalışmaya mecbur edilip, her an iş kazası geçirme tehlikesiyle çalıştırılıyorduk. Karşılığında patron bize ancak asgari ücreti reva görüyordu.

Özellikle son bir yıldır üzerimizde çok büyük bir baskı uyguluyorlardı. Aylık mesai saatimiz 100 saatin altına düşmüyordu. Sesimizi çıkarmayalım diye sürekli işten atılmakla tehdit ediliyorduk, şu an fabrikada çalışıp bizi destekleyen işçi arkadaşlarımız gibi. Denetimi yapılmayan, kullanılması yasaklanmış kimyasal maddelerle sürekli temas halindeydik. Tiner, solvent gibi kimyasallardan korunmak için ucuz ve bu işe uygun olmayan maske tek iş güvenliği önlemimizdi. 3 seneden beri havalandırma yapacağız diye sürekli geçiştiriyorlar ortada halen hiçbir şey yok. İşbaşı yaptığımızda yoğun baş ağrıları yaşıyorduk, fakat patron havalandırmayı gereksiz masraf olarak görüyor. Bizi bu şekilde zehirleyip bizim üzerimizden bir sürü para kazanırken biz işçiler insan muamelesi de görmüyoruz. Bir arkadaşımızın kafasına 8 metreden 21 kiloluk kapak düştü. 3 saat boyunca kendine gelemedi. Ancak bu kaza bile iş güvenliği önlemi almak için yeterli olmadı patron için. Çünkü kapakların açık kalması makinelerin daha çok üretim yapmasını sağlıyor. Kapaklar vidalanırsa, ayar değiştirildiğinde kapakların sökülüp takılması zaman kaybı olarak görülüyor. Ustabaşlarına uyarı yaptığımızda "siz işinize bakın bir şey olmaz" diye yeniden makinenin başına gönderiliyorduk.

Bu kadar zor koşullarda uzun senelerden beri bu fabrikada çalışmaya devam ettik. Çoğumuz şikâyetçiydik ancak bireysel düşünüyorduk, işsizlik bizleri korkutuyordu. Tek başımıza ne yapabildik ki? Ev kirası, çocukların okulu, ödenmesi gereken faturalar, kredi ve kredi kartı

borçları... Bunlar biz işçilerin ortak korkusuymuş bunu da direnişe çıktığımızda öğrendik. Ağır çalışma koşulları bir araya gelip bunları konuşma olanağını bizlere tanıtmıyordu. Birkaç arkadaş sendikadan, örgütlü olmaktan bahsetti. Sendikalı çalışan işçi arkadaşlarımızın asgari ücretin üzerinde maaş aldıklarını, çalışma saatleri ve mesai saatlerinin iş kanununa uygun olarak düzenlendiğini, resmi tatillerini, senelik izinlerini kullandıklarını, baskı olmadan ve tehdit edilmeden çalıştıklarını ve bizim için en önemlisi iş güvenliği önlemleri alınarak, sağlıklı koşullarda çalıştıklarını duyduk. Biz bunları hak etmiyor muyduk? İnsanca yaşamak; eşimizle, çocuklarımızla daha çok zaman geçirmek bizim hakkımız değil miydi?

Patrona göre hakkımız değilmiş! Üzerimizden milyonlarca lira para kazanırken, emeğimizi sömürürken her şey güzeldi. Yasal yollardan hakkımızı arayıp sendikaya üye olunca bizleri işten çıkardı. Hatta sendikayı ve yıllardan beri yanında çalışan, ona milyonlarca lira para kazandıran biz işçileri terörist olmakla suçladı. Aslında bizler yasalara uyararak hakkımızı ararken patron bir sürü yasadışı yola başvuruyor. Halen fabrikada çalışıp sendikaya üye olan arkadaşlarımızı ve bizleri tehdit ediyor. Çalışan arkadaşlarımızın iş çıkışında bizim yanımıza gelmemesi için kendilerine sorulmadan mesai yazılıyor. Ustabaşları işçilere telefon açarak türlü yalanlar söyleyip bizi birbirimize düşürmeye çalışıyor. Ancak başaramayacaklar! Sonuna kadar aslanlar gibi direneceğiz. Çünkü hepimiz birbirimize güveniyoruz. Yıllardan beri yan yana çalıştığımız yüzlerce arkadaşımızla fabrikanın önünde direniyoruz. Aramızda işten çıkartılıp tazminatlarını aldığı halde bize sırtını dönmeyen, her gün buraya gelen arkadaşlarımız var. Aslında ne kadar dürüst insanlarla çalıştığımızın mücadele etmeye başladıktan sonra farkına vardık. Biz kararlıyız ve kesinlikle mücadeleden vazgeçmeyeceğiz. Çünkü bu direniş bize şunu öğretiyor; aslında biz işçilerin sorunları birbirinden farklı değil, madem sorunlarımız aynı neden bir arada olmayalım ve bu sorunlara karşı beraber mücadele etmeyelim? Neden biz kazanmayalım? Karşımızda bir tane patron var, oysa biz işçiler milyonlarız. Yeter ki bir arada duralım ve birbirimize güvenelim.

İlerleyen günlerde direnişteki AKKİM işçileri olarak sizlere daha güzel haberler vereceğimize, mektuplar yazacağımıza inanıyoruz. Direniş çadırımıza da gelen İşçi Dayanışması gazetesi aracılığıyla bütün işçileri selamlıyor, mücadelemize destek olmaya çağırıyoruz. Yaşasın İşçi Dayanışması! ■

İşçiler Hak Gasplarına Karşı Mücadele Ediyor

Vietnamlı işçiler tüm yasaklara rağmen mücadele ediyor!

Vietnam'ın Thanh Hoa şehrindeki S&H Vina Co. adlı bir tekstil fabrikasında yaklaşık 6 bin işçi, işye-

ri yönetmeliğinin değişmesi için greve çıktı. 6 Eylülde başlayan grev, bazı işçilerin öğle molasında eski kumaş parçalarının üzerinde dinlendikleri sırada, bir yöneticinin kumaşları alarak işçilere sert zeminde uzanmalarını söylemesiyle patlak verdi. Bu olayın ardından fabrikadaki diğer işçiler de duruma tepki gösterdi ve fabrika bahçesinde toplanarak greve çıktıklarını ilân ettiler.

Yaşanan bu olay aslında bardağı taşıran son damlaydı. İşyeri yönetmeliği adı altında işçilere dayatılan uygulamalar öfkeyi biriktirmişti. Meselâ yönetmelikte, bir işçinin herhangi bir yakınının cenazesine katılabilmesi için 3 gün önceden bildirmesi gibi akıl dışı bir kural yer alıyor. Ayda sadece 1 gün ücretli izne sahip işçiler, hastalık veya acil durum için izin aldıklarında ise çeşitli cezalara çarptırılıyor.

İşçiler, grevin 2. günü şirket yönetimine bir talep listesi sundu. Listede, işçilere dayatılan bu insanlık dışı muamelelerin değişmesi, maaşlarında bir artış, çocuk parası, kıdem ikramiyesi, ulaşım masrafları, yeterli doğum izni ve daha makul çalışma saatleri gibi taleplerin yer aldığı toplam 14 madde yer alıyor. Thanh Hoa Genel İşçi Konfederasyonu ve Thach Thanh Bölge yetkilileri 7 Eylül Perşembe sabahı, sorunun çözümü için şirket yönetimi ile bir görüşme yaptılar. Görüşmenin ardından, olaydan sorumlu tutulan kişi işten çıkartılırken, işçilerin taleplerinin değerlendirilmeye alındığı belirtildi. Grevin dördüncü gününde taleplerinin çoğunun kabul edilmesiyle grev sonlandırıldı. Ayrıca şirket yönetimi tarafından 4 gün süren grev için, işçilerden herhangi bir ücret kesintisi yapılmayacağı da taahhüt edildi.

Vietnam hükümeti, grevler de dâhil olmak üzere çok sayıda eylemi, "gösteriler yasası" adı altında defalarca

yasakladı. Bu nedenle işçilerin yaptıkları tüm meşru protestolar yasadışı kabul ediliyor. Buna rağmen Vietnam Genel İşçi Konfederasyonu, işçilerin daha iyi ücret ve çalışma koşulları için sadece bu yılın ilk beş ayında ülke genelinde toplam 133 eylem ve grev düzenlediğini duyurdu.

50 milyon işgücüne sahip Güneydoğu Asya ülkesi olan Vietnam, işgücünün genç ve ucuz olması nedeniyle son yıllarda Batılı sermaye tekelleri için adeta bir cazibe merkezi haline geldi. Ülke ekonomisinde özellikle tekstil sektörünün önemli bir yeri var. Patronların cennet diye tarif ettiği Vietnam'da, işçiler sömürü ve ağır baskı koşulları altında yaşıyor. İnsanlık dışı çalışma koşulları, baskılar, aşağılamalar, düşük ücretler, yoğun çalışma temposu, iş cinayetleri, grev yasakları... Dünyanın diğer ucunda yaşayan Vietnamlı işçilerle Türkiyeli işçiler üzerindeki sömürü ve baskı aynı. Çünkü kapitalist sömürü düzeni tüm dünyaya hükmediyor. Ancak işçi-emekçi kitleler sömürüye ve baskıya karşı boyun eğmiyor, mücadele ediyor.

Güney Kore'de televizyon emekçileri sansüre karşı greve çıktı

Dünyanın birçok yerinde işçilerin, emekçilerin gerçeklere ulaşması engelleniyor. Televizyon kanalları kapatılıyor, haberlere sansür getiriliyor. Güney Kore'nin resmi yayın kuruluşu olan MBC'de çalışan 1800 ve KBS'de çalışan 2000 emekçi baskı ve sansüre karşı 4 Eylülde greve çıktı. Siyasi baskıların olduğunu, yapılan haberlere sansür getirildiğini, bazı gazetecilerin kara listeye alındığını belirten yaklaşık 400 televizyon ve radyo emekçisi, 7 Ağustos'tan beri grevler yapıyor ve bazı programların yayını durduruyorlardı. 24 Ağustos'ta bir oylama gerçekleştiren emekçiler, yüzde 93,2 gibi yüksek bir oy oranıyla "greve devam" dediler ve tüm programları durdurma kararı al-

dılar. Emekçiler baskılara son verilmesi ve MBC'nin yöneticilerinden Kim Jang-Gyeom'un istifa etmesini talep ediyorlar.

Dünya genelinde muhalif gazeteci ve televizyonculara karşı baskıların arttığı bu dönemde Güney Kore'li radyo ve televizyon emekçilerinin, sansürleri ve siyasi baskıları kabul etmemeleri ve işçilerin en önemli mücadele aracı olan grevi bu amaçla kullanmaları oldukça önemli bir örnek oluşturuyor.

Fransa'da saldırı tasarısına karşı işçiler ayakta

Fransa'da "emek reformu" adı altında iş yasasında yapılmak istenen değişiklikler, 12 Eylülde ülke genelinde yapılan 180 eylemle protesto edildi. Eylemler CGT (Genel Emek Konfederasyonu) tarafından gerçekleştirildi. Lyon kentindeki eylemlerde polis biber gazıyla sendika kortejlerine saldırdı.

"Emek reformu", Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron'un seçim vaadiydi. Bu sözde reform, patronların haksız işten çıkarmalarda ödemeleri gereken tazminat için bir tavan belirlenmesini içeriyor. Düzenlemeye göre patronlar, işçilerle "anlaşarak" herhangi bir yasal sınırlama olmadan çalışma saatlerini belirleyebilecekler. Macron'un "özgürlük" diye nitelendirdiği çalışma saatleriyle ilgili düzenlemeyi, sendikalar ve sosyalistler neo-liberal kapitalist bir saldırı olarak nitelendiriyorlar. Düzenlemenin sağlayacağı "özgürlüğün" sadece patronlar için geçerli olacağını ifade ediyorlar. CGT Sendikası Başkanı Martinez, Macron'un reformunu "toplumsal darbe" olarak nitelendiriyor.

Macron kitlesel protestolar karşısında, reform adı altında işçi sınıfının haklarına dönük tasarımı geri çekmek yerine, göstericileri suçladı. Sermayenin hizmetindeki Macron, "tembellere, etrafındaki herkesi çıkarıcı sananlara ve aşırı güçlülere teslim olmayacağız" sözleriyle işçileri itham etti.

Cumhurbaşkanlığı seçimlerine Sosyalist Parti'nin adayı olarak giren Benoit Hamon, Macron'un sözlerine şöyle tepki gösterdi: "Asıl tembeller, hayatları için çalışmak zorunda olmayan zengin bireylerdir. Emmanuel Macron, büyük ölçüde bu zenginlerin şampiyonu oldu."

CGT düzenlemenin işçiler için önemli hak gaspları içerdiğine dikkat çekiyor ve geri çekilinceye kadar eylemleri sürdürüleceğini ifade ediyor.

Britanya'da McDonalds işçileri ilk kez grevde

Hemen her ülkede restoranı bulunan McDonalds'ın Britanya'daki bazı şubelerinde çalışan işçiler, 4 Eylülde, güvencesiz ve esnek çalışmayı dayatan "0 saat" sözleşmesine, kötü çalışma koşullarına, ücret kesintilerine, kötü muameleye karşı bir günlük greve çıktılar. Britanya'da ilk kez greve giden McDonalds işçileri, sendikalaşan işçilere dönük saldırıları da protesto ediyorlar. Gıda işkolunda örgütlenen BFAWU sendikası işçilerin mücadelesini destekliyor.

BFAWU Sendikası Genel Başkanı Ian Hodson, sendikanın internet sitesinde yaptığı açıklamada, Crayford ve Cambridge'deki restoranlarda geçen ay yapılan oylama sonucu grev kararının alındığını bildirdi. Hodson, çalışma koşullarının düzeltilmesi, iş güvencesi ve ücretlerin yükseltilmesi talebiyle McDonalds işçilerinin Britanya tarihinde ilk kez greve çıktığını, yapılan oylamada işçilerin yüzde 95,7 oranıyla grev kararı aldıklarını ifade etti.

İşçiler, McDonalds yönetiminin bugüne kadar verdiği sözleri yerine getirmediğini, çalışma koşullarını düzeltmediğini ve sıfır saat sözleşmesini dayattığını, tam zamanlı çalışan işçileri yoksulluğa mahkûm ettiğini belirtiyorlar. ABD McDonalds işçilerinin ücretlerin yükseltilmesi için yürüttükleri kampanyayı Britanya'ya taşıyacaklarını dile getiriyorlar.

İşçiler, saat ücretlerinin 10 sterlin olmasını, çalışma koşullarının iyileştirilmesini ve sendikal haklarının tanınmasını talep ediyor. McDonalds işçilerine sendikaların yanı sıra ana muhalefette bulunan İşçi Partisi Genel Başkanı Jeremy Corbyn de destek veriyor. ■

Tütün İşçilerinin Mücadelesinden

19. yüzyıla gelindiğinde Osmanlı devleti borç batağına girmişti. 1875'te Osmanlı dış borçlarını ödeyemeyeceğini açıklayınca, bu duruma tepki gösteren Almanya, İngiltere ve Fransa borç geri ödemelerini garanti altına almak üzere Düyunu Umumiye teşkilatını kurdular. Osmanlı'nın en önemli vergi gelirleri tütün, tuz ve kahve üretiminden gelmekteydi. Düyunu Umumiye, tütün gelirlerini toplamak için 1883 yılında Reji Şirketini (tekel idaresi) kurdu. Artık Osmanlı devletinde vergileri yabancı şirket görevlileri toplamaya başlayacaktı.

Tütün üreticileri Reji'den ruhsat almadan hasat edemezdi. Tüm ürünü Reji'ye satmakla mükellefti. Köylünün tütünü kaçta satacağını Reji belirliyordu. Köylü, Reji'den izinsiz kendi içeceği tütünü dahi saklayamazdı. Köylü kendi yetiştirdiği tütünün kilosunu Reji'ye 3 kuruşa verir, sonra kendi ihtiyacı olan tütünün kilosunu 10 kuruşa satın almak zorunda kalırdı. Bir köyden başka bir köye izinsiz tütün veya tuz taşımanın cezası çok ağırdı. Reji'nin silahlı kolcularının vurma yetkisi bile vardı. "Aynı zamanda, dönemin Reji müdürlerinden alınan bilgilere göre Osmanlı jandarmasıyla birlikte, kolcular ve halk arasında çıkan çatışmalarda ölen kişi sayısı her iki tarafta dâhil olmak üzere 20 bin civarındadır." [1]

Reji tütün fabrikası 1887'de Samsun'da kuruldu. Fabrikada ağırlıklı olarak kadın işçiler çalışmaktaydı. Bugün olduğu gibi o günlerde de kadın işçiler ucuz işgücü olarak görülüyordu. Fabrikada kadınların yanı sıra, sağlıksız koşullar altında günlükü iki kuruşa çalıştırılan çocuk işçiler de vardı. Azgın sömürü yetmezmiş gibi, kadın işçiler tacize ve tecavüze maruz kalıyorlardı.

Ömer İdris Akdin, Osmanlı'da Tütün Korkusu ya da "Reji Geliyor Reji" adlı çalışmasında, yaptığı sözlü tarih araştırmasına dayanarak konu hakkında şu bilgiyi verir: "O yıllarda, Reji İdaresinin bulunduğu kentlerde çocuk yaştaki kızların duyunca en sevindikleri ilan: 'Reji geliyor...' ilanındır. Reji'nin adamları geldiğinde, yoksul ailelerin kızları, mahallede sıraya girerler büyük bir heyecanla. Minicik ellerini Reji'nin adamlarına uzatırlar... Reji'nin adamları ince parmaklılarını, ellerini beğendiklerini işe alırlar. Eller küçük ve zarif, parmaklar ince olmalı ki, sigaralar da ince ve muntazam sarılabilsin... Çünkü sigara sarma makineleri henüz icat edilmemiştir o yıllarda. İncecik sigaraların üretilmesi için, elleri küçük, parmakları incecik çocuklara gereksinim vardır. Küçük bedenleri tütün fabrikasında büyüyen bu kızların hemen hepsi de genç yaşlarda akciğer rahatsızlıklarından, kanserden ölüyorlardı." [2] Yaşamak nedir bilmeyen çocuklar, yaşamdan kopartılıp götürülüyorlardı.

Reji sermayesinin aç gözlülüğü nice canlar alır. Baskıdan dolayı tütün kaçakçılığı artmaya başlar. Analar evlatlarına ağıtlar yakar. Tütün kaçakçılığı halk arasında malsallara dönüşür. Köylüler Reji'ye baş kaldıran kaçakçılara maniler yazar, şarkılar söyler, onları bağırklarına basarlar. Samsun'un yoksul insanları Reji'nin baskısından bıkmıştır. Samsun'da halk arasında hoşnutsuzluklar gelişir ve isyanlar patlak verir. Tütün işçileri arasında da sınıfı bilinci oluşmaya ve eylemler yapılmaya başlanır. Bu arada 1908 yılında Cibali tütün fabrikasındaki işçiler ilk defa greve çıkarlar. İşçiler ücretlerine zam ister ve kararlı duruşlarıyla zammı kazanmayı başarırlar. Sonrasında işçiler kendi aralarında örgütlenmeyi ve dayanışmayı büyütmeğe girişirler.

Samsun'daki Reji fabrikasında da 800 tütün işçisi iş bırakarak ücret artışı talebinde bulunur. Reji yönetimi, işçilere %25 zam yapar ve fakat işçiler zammın %30 olmasını istemektedirler. Bunun üzerine Reji korucularıyla işçiler arasında çatışmalar çıkar ve bu çatışmalar sonucunda ölenler ve yaralananlar olur. O yıllarda gelişen mücadeleler sonucunda, işçiler Samsun tütün işçileri sendikasını kurarlar.

Osmanlı devletinin ve Reji'nin zulmü işçileri yıldırarmamıştır. İşçi sınıfı kadınıyla erkeğiyle kötü çalışma ve yaşam koşullarına karşı dayanışma içinde grevler örgütlemiştir. İşçi sınıfının tarihi sömürüye ve zorbalara başkaldırısıyla doludur. Çünkü kapitalizm ortaya çıktığında mezar kazıcılarını da yaratmıştır. Tütün işçilerinin mücadele tarihi, Osmanlı'da gelişen kapitalist ilişkilere, işçi sınıfının ortaya çıkmasına, dayanışma birlikleri kurmasına, bir sınıf olarak mücadeleye atılmasına da ışık tutmaktadır. ■

1 Gazi Giray Günaydın, Canik Mutasarrıflığı'nda Tütün Rejisi Uygulamalarına Karşı Tütün Amelelerinin Tepkileri (1908), <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/kid/article/view/5000124501/5000114636>
2 Akt: Gazi Giray, agç

Çıracılık Eğitimi ve Çocuk Emegi Sömürüsü

Daha oyun çağındayken hayatın tüm yükünü omuzlayan minicik bedenler atölyelerin, fabrikaların, işletmelerin yolunu tutuyorlar. Çocuk işçiler uzun iş saatlerinden, ağır çalışma koşullarından ve iş cinayetlerinden fazlasıyla nasiplerini alıyorlar. Ağustosta iş cinayetlerinde hayattan, sevdiklerinden, hayallerinden kopartılan 217 işçinin 16'sı çocuktü.

Hiç kuşkusuz bu durum ne patronlar sınıfının ne de patronların bir dediğini iki etmeyen hükümetin umurunda. Kapitalist sistem var olduğu günden beri çocuk emegi patronlar için hep cazip olmuştur. Çünkü karşılarındaki körpe bedenlere diledikleri kadar baskı uygulayabilir, çok ucuza ve uzun saatler çalıştırabilirler. ILO'nun verilerine göre dünya genelinde 168 milyon çocuk işçi var ve 85 milyonu tehlikeli işlerde çalıştırılıyor. Ne yazık ki bu sayı giderek artıyor. Başta Ortadoğu olmak üzere, emperyalist savaşın alevlerinden kaçan aileler gittikleri ülkelerde yoksullukla boğuşuyorlar. Bu durumdan en çok çocuklar etkileniyor. Mülteci çocukların pek çoğu, erken yaşta ailelerine destek olmak için çalışmak zorunda kalıyor.

Rakamların dili soğuktur derler. Ancak çocuk işçiliğinin nasıl bir hızla arttığını görmemiz için aşağıdaki rakamlar oldukça dikkat çekicidir. Bir devlet kurumu olan TÜİK'in 2016 verilerine göre, Türkiye'de 15-17 yaş arası 708 bin çocuk işçi var ve bunların 558 bini kayıt dışı çalıştırılmaktadır. Bu konuda bir rapor hazırlayan DİSK/Genel-İş, Aralık 2016 itibarıyla bir milyon 170 bin çırak işçi olduğuna, çıraklık adı altında çocuk işçiliğinin meşrulaştırıldığına ve 708 bin rakamıyla birlikte Türkiye'de çocuk işçi sayısının aslında 2 milyona yaklaştığına dikkat çekiyor.

1930'lu yıllarda başlayan ve bugün bildiğimiz haliyle, 1977'den beri uygulanan bir çıraklık sistemi mevcut. Çocuklarının ileride meslek sahibi olmasını, elinin ekme tutmasını isteyen aileler, çıraklığı bir mesleki eğitim süreci olarak algılasalar da kazın ayağı hiç de öyle değildir. 14 yaşını doldurmuş çocuk işçiler, kapitalist rekabet ortamında patronlar için ucuz işgücü anlamına geliyor. Yetişkin bir işçiyle aynı işi yapsalar da patronların, çıraklara asgari ücretin %30'u kadarından fazlasını ödemek gibi bir

zorunluluğu bulunmuyor. Sadece bununla da bitmiyor. Sigorta primi, kıdem tazminatı gibi maliyetlerden muaf oluyor patronlar. Yasal olarak çıraklara yalnızca iş kazası ve meslek hastalığı, hastalık sigortası yapılmak zorunda... Fakat patronlar burada da ellerini ceplerine atmıyorlar. Tüm bunlar devlet tarafından karşılanıyor. Elbette ki işçilerin işsizlik sigortası fonundan...

Hükümet, çıkardığı yasalarla ve sağladığı teşviklerle patronlar sınıfına her türlü kolaylığı sağlıyor. Böylece patronların sermayesi büyüdükçe büyüyor. Ancak gözleri doymak bilmeyen patronlar sınıfı, çıraklık yaşının daha da düşürülmesini istiyor. Gerekçeleri ise oldukça manidar: 14 ve daha büyük yaşlardaki çırakların otoriteye, yani ustalara ve kendilerine karşı geldiğini, bu nedenle çıraklık yaşının daha küçük yaşlara çekilmesi gerektiğini dile getiriyorlar. Yani üzerlerinde rahatça otorite kurabilecekleri, ezebilecekleri, dizginsizce sömürebilecekleri çocuk işçiler istiyorlar.

Çıraklar, Borçlar Kanunu ile Mesleki Eğitim Kanunu hükümlerine göre çalıştırılıyorlar. Çırak işçiler sendikaya üye olamazlar ve toplu iş sözleşmelerinden yararlanamazlar. Kısacası çalışma hayatının en güvencesiz iş ortamına sahiptir çırak işçiler. Üstelik mesleki eğitim adı altında çalışsalar da, yapılan araştırmalar çoğunun temizlik, getir-götür gibi vasıfsız, niteliksiz işlerde uzun saatler çalıştırıldıklarını ortaya koyuyor. Bu durum, çıraklık eğitiminin meslek edindirmekten ne kadar uzak olduğunu, özellikle küçük işletmelerin daha fazla kâr elde etmek için çıraklık eğitimi adı altında çocuk işçiliği fırsata dönüştürdüğünü gözler önüne seriyor.

Erken yaşta yoğun sömürüye maruz kalan küçük bedenler, fiziksel ve ruhsal gelişimlerini sorunlu bir şekilde tamamlıyorlar. Ruhlarında derin, kapanması zor yaralar açılıyor. Daha 15'ine gelmeden girdikleri gri atölye ve fabrika kuytularında ömürlerini tüketiyorlar. Kapitalist sömürü düzeni var olduğu sürece işçi sınıfına biçilen rol bellidir. Doğumdan ölüme dek kan ter içinde çalışmak. Bu gerçeği bilmek, örgütlenmek, sınıf bilinci kazanmak ve bu gidişata karşı mücadele etmek zorundayız! ■

Diyorum

Durdum baktım, içlenmekse herkesler içleniyor
 Durdum baktım, herkes ince, herkes kırık
 Nöbet gecelerinde saatler sabahlamak bilmiyor
 Ampul sönük, yürek garip, tavan basık
 Beri yanda bir sıra iplik çıkar
 Bir sıra iplik girer
 Beri yanda ayakta durmamak ister artık
 Bütün tezgâh başındakiler.
 Durdum baktım, içlenmekse herkesler içleniyor
 Bir diyorum, göz kapaklarına yazık
 Bir diyorum diz kapaklarına
 Düşüversem evimin sokaklarına bir
 Bir diyorum Asiyemin sıtma iğnesi
 Bir diyorum yoksulluğun buncası
 Bir diyorum onca dokumanın parası
 Elimize binde kaç verilir
 Durdum baktım, içlenmekse herkesler içleniyor
 Ampul sönük, yürek garip, tavan basık
 Hikâyeler gazetede aynen devam ediyor
 Dinmemiş gözyaşları Ferdane teyzenin
 Postacının çantasına merak boşuna
 Radyolara boşuna kulak veriyor
 Bir diyorum, göz kapaklarına yazık
 Bir diyorum Asiyemin sıtma iğnesi
 Bir diyorum yoksulluğun buncası
 Diyorum yetmeli artık.

Şükran Kurdakul

Yerlerimiz

Ben işçi çocuğuyum evladım
 demiryolu atölyesi işçilerinden
 emekli Şükrü'nün oğluyum
 ekmekle doydu karnım
 ekmekle avutulduğum
 ekmekle korkutulduğum
 sen sofraya havyar da koysan kuzu kızartması da
 önce ekmeğe varır elim
 çilemin adı benim
 ekmek kavgası
 Hiçbir şey istemedim şu dünyadan kendim için
 ne köşk ne araba ne para
 tükürmüşsem içine
 senin tapındığın o sıfatların
 satıyorsam emeğimi yok pahasına
 ben işçi çocuğuyum evladım
 benim davam başka dava

Hasan Hüseyin Korkmazgil

Parmaklığın Ötesinden

Göremedik sıkıntısız yaşandığını,
 Rahatın şiirini yazamadık,
 Ne kadar uzak
 Heveslerimle içli dişli yaşamak,
 Üzmek hastalıklı şiirlerle
 Eşimi, dostumu;
 Mezar taşları kadar, ölçülü
 Beyitler düzlemek boy boy.
 İçliyimdir herkes kadar,
 Düşündürür beni de şu gökyüzü,
 Kuş cıvıltısı, nar çiçeği...
 Geçtik bir kalem üzerinden.
 Huyumdan ettiniz, Cibali Kızları,
 Sekiz düşününden önce
 Pencereimin altından geçenler,
 Saçları dağınık, gözleri uyuklu,
 Çoraba, tütüne gidenler,
 Beni huyumdan ettiniz!
 Yorgun gözlerinizdeki acıyı
 Dert edindim kendime.
 Saçlarını tezgahına yolduranları,
 Sıtma gebesi tazeleri görmeseydim,
 Boşuna harcayacaktım sevgimi.
 Şimdi şu parmaklığın ötesinde kaldı
 Bütün çalışanlar;
 Teker teker sökülüşüz toprağımızdan,
 Havamızdan, suyumuzdan olmuşuz.
 Yaşamaktayız aynı çatının altında
 Daha mahzun, daha hesaplı.
 Rahat günlerin işçisi olacaktık,
 Rahat günlerin şairi:
 Bir çift sözümüz vardı
 Nar çiçeği, gül dalı üstüne,
 Dudaklarımızda kaldı!

Rıfat Ilgaz

Yıllık İzin ve Gece Çalışması Yönetmelikleri Değişti

Ağustos ayında Resmi Gazete’de yıllık izinler ve gece çalışması ile ilgili iki yönetmelik değişikliği yayınlandı.

Yıllık izinler

2016 Nisanında işçilerin yıllık izin hakkı ile ilgili değişikliklerin yer aldığı bir torba yasa Meclisten geçmiş ve yürürlüğe girmişti. İş Kanununda yapılan bu değişikliklerle yıllık izinlerin nasıl bölüneceği yeniden düzenlenmişti. Buna göre Kanunun 56’ncı maddesindeki “yıllık izin süreleri tarafların anlaşması ile bir bölümü 10 günden aşağı olmamak üzere en çok üçe bölünebilir” ibaresi “yıllık izin süreleri tarafların anlaşması ile bir bölümü 10 günden aşağı olmamak üzere bölümler halinde kullanılabilir” şeklinde değiştirilmişti. Bu değişiklik, patronlar ve hükümetin, işçilerin yıllık izinlerini toplu kullanarak dinlenmelerini değil sadece kârlarını düşündüklerini bir kez daha ortaya koyuyordu.

Kanunda yapılan değişiklik üzerine yönetmelikte yapılması gereken değişiklik 18 Ağustosta Resmi Gazete’de yayınlandı. Yıllık Ücretli İzin Yönetmeliği’nin 6. maddesinde de kanunda yapılan değişiklik yapıldı.

Turizm, özel güvenlik ve sağlık hizmetlerinde vardiyalı çalışma ve gece çalışması

Nisan 2015’te 6645 sayılı torba kanun Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe girmiş ve İş Kanununun gece çalışmalarını düzenleyen 69’uncu maddesi değiştirilmişti. Buna göre gece çalışmasında bazı sektörler için 7 buçuk saat sınırlaması kaldırılmıştı. Yasa maddesine “Turizm, özel güvenlik ve sağlık hizmeti yürütülen işlerde işçinin yazılı onayının alınması şartıyla yedi buçuk saatin üzerinde gece çalışması yaptırılabilir” ifadesi eklenmişti. Bu işlerin yürütüldüğü işyerlerinde ve bu işlerin yürütüldüğü işyerlerinde faaliyet gösteren taşeron firmalar

tarafından yürütülen işlerde 24 saatte 3 değil, 2 vardiya uygulamasının önü açılmıştı.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı aynı değişikliği, Postalar Halinde İşçi Çalıştırılarak Yürütülen İşlerde Çalışmalara İlişkin Özel Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’te de yaptı. 18 Ağustosta Resmi Gazete’de yayınlanan yönetmelik değişikliğine göre turizm, özel güvenlik ve sağlık hizmeti yürütülen işyerlerinde işçilere 7,5 saatten fazla gece çalışması yaptırılabilir.

Kadınların gece çalışması

Aynı şekilde Kadın Çalışanların Gece Postalarında Çalıştırılma Koşulları Hakkında Yönetmeliğin 5. maddesi de kanundaki değişikliğe paralel olarak düzenlendi. Madde, “Kadın çalışanlar her ne şekilde olursa olsun gece postasında yedi buçuk saatten fazla çalıştırılmaz” şeklinde; “Kadın çalışanlar gece postalarında yedi buçuk saatten fazla çalıştırılmaz. Ancak turizm, özel güvenlik ve sağlık hizmeti yürütülen işlerde ve bu işlerin yürütüldüğü işyerlerinde faaliyet gösteren alt işveren tarafından yürütülen işlerde kadın çalışanın yazılı onayının alınması şartıyla yedi buçuk saatin üzerinde gece çalışması yaptırılabilir” şeklinde değiştirildi.

Yönetmelikte turizm, sağlık ve hizmet sektörlerinde bu şekilde işçi çalıştıracak patronların işçinin yazılı onayını alması şartı yer alıyor. Fakat patronların baskısı ve işini kaybetme korkusu nedeniyle kâğıt üzerindeki bu şartın gerçekte bir önemi kalmıyor. İşçiler daha uzun saatler çalışmaya zorlanıyor.

Bu nedenle işçiler için örgütlenmek ve mücadele etmek büyük önem taşıyor. ■

Metal İşçileri Toplu Sözleşmeye Hazırlanıyor

Metal sektöründeki işçi sendikalarıyla metal patronlarının sendikası MESS arasında 2017-2019 dönemi kapsayacak Grup Toplu İş Sözleşmesi görüşmeleri Eylül ayı itibariyle başladı. Sözleşme kapsamındaki 150 bin işçi; daha iyi bir ücret ve çalışma koşulları, kıdem tazminatına saldırıların son bulmasını, esnek çalışma ve taşeronlaştırmanın ortadan kaldırılmasını talep ediyor.

Metal işçilerini temsilen Türk Metal, Çelik-İş ve Birleşik Metal-İş sözleşmelere katılıyor. Her üç sendika da sözleşme taslaklarını kamuoyuyla paylaştılar. 117 bin işçiyi temsilen Türk Metal'in hazırladığı taslak ücret, kıdem ve sosyal hakları kapsıyor. Türk Metal, üyelerinin saatlik ücretine %6,69 oranında iyileştirme, yine saat ücretine seyyanen 1 lira 75 kuruş zam ve son olarak her kıdem yılı için 15 kuruş artış talep ediyor. Bunun, ortalama 10 yıllık bir işçi için ilk 6 ay için %38'i aşan bir zam oranı olduğunu iddia ediyor. Sonraki üçer dönemlik 6 ay boyunca enflasyon artışı 2 puanlık zam artışı talebinde bulunuyor. Bunun dışında hafta tatilinin Pazar günü olarak kalmasını ve rekabet gereği verimliliği arttırmak, işçilik maliyetlerini düşürmek isteyen patronların yükü işçilere yıkmadan önce kendilerine danışmasını istiyor.

Çelik-İş'in sözleşme taslağı da ücret konusunda Türk Metal ile benzer talepler içeriyor.

Birleşik Metal İşçileri Sendikası ise öncelikle taban ücretinin yükseltilmesi koşuluyla ilk 6 ay için %30'un üzerinde bir ücret artışı talep ediyor. Ancak idari maddelerde diğer sendikalara göre çok daha önemli taleplerde bulunuyor. İhbar tazminatının ikişer hafta arttırılması, 8 Mart'ın tatil olması, yıllık izinlerin ikişer gün arttırılması, Engelliler Gününde engelli işçilere ücretli izin gibi...

İşçi sendikalarının karşısında patronları temsil eden MESS var. MESS her zaman olduğu gibi sendikaların talebini kabul edilemez bulacak ve ekonomik verilerle uyuşmayan bu oranların daha da aşağılara çekilmesini buyuracak! İşte sözleşme gerçek anlamda bu noktadan itibaren başlayacak ve sendikaların vaatlerine ne kadar sadık kalacağını, patronların isteklerine ne kadar direneceklerini göreceğiz. Metal işçilerinin bütün olumsuzluklara rağmen greve çıkıp çıkmayacakları, sendikalarını grev

yönünde ne kadar zorlayacakları büyük önem taşıyor.

Metal sektörü ekonominin kilit sektörlerinden biridir. Kâr ve üretim rekorlarının kırıldığı metal sektörü, işçiler için çalışma koşullarının ağırlaşması ve sömürünün alabildiğine derinleşmesi anlamına geliyor. Ortalama 10 yıllık bir metal işçisi açlık ve yoksulluk sınırının altında bir ücret alıyor. Patronlar iş yükünü artırıyor ve metal işçileri iş kazası geçiriyor, iş cinayetlerinde ölüyor, meslek hastalıklarına yakalanıyor. Sendikalı ve kadrolu çalışmayı bitirmek isteyen metal patronları, taşeronlaştırma ve esnek çalıştırmayla işçilerin birliğini bozuyor. MESS, metal işçilerine mümkün olduğunca düşük zam ve sosyal hakların kırıldığı ya da arttırılmadığı bir sözleşme dayatacak. Üstelik işçilerin taleplerini bastırarak kozlar da şimdiden ellerinde mevcut: Erdoğan'ın "OHAL'i grevleri yasaklamak için kullanıyoruz" sözü, bakanlar kurulunun aldığı grev yasaklama kararları ve kahrolası sendikal bürokrasinin ihanetleri...

Fakat bu sözleşmede patronları ve ayrıca bürokrat sendikacıları düşündüren çok önemli bir etken var: Bursa'da başlayan ve onlarca metal fabrikasına sıçrayan eylemler. 2015'te patlayan "metal fırtına", başta işbirlikçi Türk Metal olmak üzere sendikal bürokrasiye ve metal patronlarının dizginsiz sömürüsüne karşı işçilerin öfkesini ifade etmişti. MESS ve Türk Metal güç de olsa "metal fırtınayı" kontrol altına alabilmiş, o günden itibaren teyakkuz halinde işçilerin başında nöbet tutmaya başlamıştır.

Metal işçileri "metal fırtına"nın yarattığı olumlu etkiyi unutmuyorlar. Ancak diğer yanda grev yasakları, OHAL düzeninde işçi eylemlerinin bastırılması, MESS'in oyunları ve bürokrat sendikacıların işbirlikçi anlayışı var. Metal işçileri tüm bu gerçekleri görüp kavramak zorundalar. Hiçbir sözleşmede işçiler kolayından patronlardan hak kazanamaz. MESS masasından kazanımlarla kalkmak için, aynı geçmişte olduğu gibi Maden-İş benzeri bir mücadeleye yürütmek gerekiyor. İşçiler için son derece önemli olan sözleşmenin sonucunu, işçilerin ne kadar birlik oldukları, kararlı oldukları, bilinçli ve dayanışma içinde oldukları belirleyecek! ■